

אוניברסיטת בר-אילן
הפקולטה למשפטים
דיני עונשין 2-104-99
מועד א', תשפ"א
פרופ' הדר דנציג-רוזנברג

הוראות לבוחנים ולבחינות:

משך הבדיקה – **2.5 שעות**. תכנו בהתאם את הזמן.

הבדיקה בחומר **סגור**. מאושר שימוש בחוק העונשין בקובלץ מודפס ללא הערות או סימוניים.
ענו באופן ענייני ומדויק, ושימו לב למוגבלת המקום. חריגה מהמקום תגרור הפטחת ציון.
רק מי שקיבל אישור ממדור תמייה והנגשה, והציג זאת מול המרצה, רשאי להשתמש באפשרות סריקת התשובות.

בהצלחה!

שאלה ראשונה (70 נק', עד 2100 מילימ)

מאור הוא עבריין צעיר וחסר רחמים העומד בראש ארגון פשיעה מקומי, שאינו מהסס לפגוע למי שצעריך ואיש אינו מעז לעמוד מולו. ארגון הפשע של מאור משליט טרור על תושבי העיר, אף המשטרה המקומית נרתעת מאנשיו ומאפשרת להם לעשות כל העולה על רוחם.

בתגובה למספר אירועים של זריקת רימונים לבתי שטרים ואיומים עליהם ועל בני משפחותיהם, ולאחר שנתקלו באטיימות מצד מפקדיהם המיאשים, החליטו **צחי וראובן**, שני קציני בילוש מצטיינים במשטרה המקומית, להתנקם בארגון הפשע של מאור, שلطענותם היה אחראי לאירועים האחרונים. לצורך כך, הכינו מטען חבלה שיונסן למכונית המרצדים של מאור ווופעל מרוחק ברגע התנועת מנוע הרכב "כדי לגרום לו חבלה חמורה וללמוד אותו לקח כהוגן".

השנים ניסו לברר את שגרת חייו וזמן נסיעותיו של מאור, אך שלא קיבלו גישה לוחמרי המודיעין المسؤولים של המשטרה, יצרו עם יושב עם **Յואב**, שעבד כרכז מודיעין צעיר במשטרה. **צחי וראובן** איימו על **Յואב**, שאם לא ימסור להם את המידע המוסף שהוא בידי המשטרה בנוגע ליעדי הנסיעות של מאור ולוחות הזמנים, הם "ידאגו" לכך שיואב יאבוט את עבודתו החדשה.

Յואב ההמון התלבט האם להיכנע לאיום, אך לבסוף הניח שאין כל מניעה להעביר את המידע על נסיעותיו של מאור, שכן העירן כי מAMILIA **צחי וראובן** אינם מסוגלים לבצע בלבד את פעולה הנוקם לפני מאור, ואף מצפונם לא אפשר זאת. יומיים לאחר השיחה עם צחי וראובן, הוא ניצל את אחד הרגעים בהם יצא מפקדו להפסקה, ולאחר מכן במאגרי המידע المسؤولים, מצא את מבקשו והעתיק לפתקית את מועדי הנסיעות הצפויים. **Յואב** העביר **צחי וראובן** את הפתקית, בה נכתב כי מאור צפוי לעלות מחר לקשרו של הצדיק רבי יוסף קדמוניים, כדי שנוהג לעשות זאת מדי חדש בחודשו בעשوت הערב המאוחרות. בעקבות המידע שהתקבל, מיהרו **צחי וראובן** לשבץ את שמותיהם במשמרת הלילה שלמחרת, לפטROL הקבוע סבב קברות הצדיקים באזר, לצורך ביצוע ההתקנות במאור בגין מפריע. כדי לחסוך התקנות ביום הביצוע עצמו, ארזו צחי וראובן את מטען החבלה והחביאו אותו ברכבו של צחי, שעימם התכוונו לנסוע למחרת לקשרו של הצדיק בשעה המועדת.

משהbian **Յואב** כי **צחי וראובן** רציניים בכונתם לנוקם במאור ולפגוע בו, הוא חש נקיפות מצפון קשות. **Յואב** מיהר להודיע על פעולה הנוקם למפקד התחנה. כדי שלא לחתת סיוכנים מיותרים, ערך מפקד התחנה שינויים בשיבוצי המשמרות והעביר את **צחי וראובן** לפטROL בשעות הבוקר, וכך למעשה, גרם להם להבין שתוכניתם נשפה. בלית ברירה הבינו השניים כי עליהם לסתות מהתוכנית. בד בבד, התברר בדיעבד כי בעות **Յואב** לא העתיק את מועדי הנסיעות של מאור, אלא דווקא מידע מידי בלתי מסווג וחסר חשיבות של המועדים בהם תכנן אחד מאנשיו המודיעין בתחנה לצאת לחופשה (מועדי החופשות הופיעו באתר שהיה נגיש לכל שוטרי משטרת ישראל).

שאלה מס' 1.1 (30 נק')

doneo באחריות הפלילית של **צחי וראובן** לעבירה לפי סעיף 380, על נגזרותיה. הניתן כי לא חל סיג לאחריות הפלילית על מי מהם. (30 נק', עד 900 מילימ)

תשובה

ניתוח עברה 380:

יס"ע:

התנהגות: "התקף", סעיף הגדרות 378 תקיפה= "המכה אדם, נוגע בו, דוחפו או מפעיל על גוף כוח בדרך אחרת... הפעלת כוח- לרבות... או כל דבר או חומר אחר..."

נסיבות: "חברו"

תוצאה: גורם לו בכרח חבלה של ממש, סעיף הגדרות 343 כד: חבלה- מנכואב, מחלה או ליקוי גופניים בין קבועים בין עוברים, ואם נפרש חבלה ממשית כhalbת חמורה=halbת העולה כדיhalbת מסוכנת... הפגיעה קשה.."

יס"נ:

הכרתי: העבירה היא שתווקת لكن לפי סעיף 19ysis"n הוא מחשבה פלילית מודעת לכל רכיבי העבירה (התנהגות, נסיבות ותוצאות).

בנוסף מדובר על עבירה תוצאהית لكن נדרש יס"נ חיפוי, ביחס ליס"נ חיפוי לא נאמר במפורש מה היס"נ لكن ברירת המחדל היא קלות דעת.

אחריותם הפלילתית של צחי וראובן:

יס"ע:

התנהגות: נראה שפרט זה לא מתקיים שכן לבסוף התגלתה כונתם ولكن כונתם לא יצא אל הפועל. באופן תיאורטי אם יש בהဏוגות של הטmant מתען חבלה כדי להביא להפועל כוח גם אם לא באופן ישיר אלא ע"י כל דבר או חומר אחר.

נסיבות: חברו נראה שהכוונה לכל אדם, נראה שמתקיים שכן מאור הוא אדם.

תוצאה- גם פרט זה לא מתקיים כאמור לעיל. באופן תיאורטי נראה שהיתה יכולה להיגרם חבלה של ממש למאור ע"י פיצוץ מתען החבלה, חבלה שיש בה כדי להביא לפגיעה של ממש.

קשה עובדתי: כאמור מדובר על נסיוון לעבירה لكن נראה שבאופן תיאורטי אם צחי וראובן היו ממשים את כונתם ללא הפרעה היה קש"ס בין התנהוגות ש התקיפה לאפשרות של גרים חבלה של ממש, אלמלא התקיפה לא הייתה אפשרות גרים חבלה מהתקיפה.

קשה משפטי:

בריש אדם סביר שתוקף אדם אחר יכול טכני לצפות את החבלה ממשית ואף צריך לדעת שתקיפה תוביל לחבלה ממשית.

יס"נ:

הכרתי- כאמור התנהוגות לא התבכעה אולם נראה שהיתה להם מודעות (ואר יותר מכך) להתנהוגות התקיפה; נסיבות- צחי וראובן מודעים לכך שמאור אדם; תוצאה- הם מודעים לאפשרות גרים חבלה המעשה (ואר יותר מכך)

חיפוי- כפי שאמרנו נדרשת קלות דעת כי"ג אף נראה שצחי וראובן מתקווים לתוקף ולגרום למאור "halbת חמורה וללמוד אותו לקח כהוגן" لكن נראה שיש שי"ב"נ חיפוי אפילו מוחמר של כוונה ביחס לתוצאה.

נבחן עתה האם צחי וראובן עברו את שלב ההכנה למתחם הנסיון:

1. מבחן המעשה לאחרון - מבחן שלא התקבל בישראל. יש לבחון האם צחי וראובן עשו את המעשה לאחרון לפני הביצוע, ככלומר האם עשו כל שביכולתם בכך להביא לביצוע (נסיוון משולם). נראה שלצחי וראובן יש עוד שלבים ומעשים לפני שעשו לביצוע המשולם.

2. מבחן הקירבה (ישראל/אנגליה): יש לבחון האם המעשים שנעשו ע"י ראוון וצחי היו מספיקים לביצוע העבירה. נבחן זאת ממבט לאחרון מביצוע העבירה אחריה עד למעשים שלהם ונראה עד כמה הם קרובים. נשתמש בפרמטרים של זמן ומקום (גור-אריה): נראה שימה לפניה הביצוע הוא זמן יחסית קרוב לעבירה, אולם הרבה דברים יכולים להשתחש במהלך יממה והתקניות הן של צחי וראובן הן של מאור יכולם להשתנות, מבחינת המקום ישנו מרחק שכן נדרשת נסעה לפחות באותו הזמן.

מבחן הקירבה הגרמני: יש לבחון את הקירבה ביחס להתנהוגות האופינית לעבירה, ככלומר שלב יותר מקדמי. נראה שלפי מבחן זה צחי וראובן היו קרובים להתנהוגות האופינית לעבירה- תכנון והכנה של המתען לרכבו של צחי בכך לחסוך זמן.

3. מבחן החד-משמעות: יש לבחון את התנהוגות של צחי וראובן כלפי שנארית לאדם שלא ידע על הנעשה (כען סרט אילם, פלר) נראה שגם לא הבנה של פרטים נוספים אנשים יכולים להבין שהכנים של מתען חבלה לרכב וшибוץ לתורנות באופן מקרי ללא סיבה הן פעולות חשודות שמעידות באופן חד משמעי על נסיוון. (שני המבחנים האחרונים מופיעים בפס' 3 ברוואר).

4. מבחן תחילת המעשה יש לבחון האם המעשים הם חוליה בשרשת (גם בתחילת) הפעולות שלא הפרעה היו מובילים לביצוע המעשה. נראה שלא כלל הפרעה והגילוי של צחי וראובן ע"י ההלשנה יואב העבירה הייתה מתבצעת. (פס' 3 סריס) המבחן זהה הוא הדומיננטי והמקובל פסיקה.

נראה שהဏוגות צחי וראובן יש בהם כדי להיכנס למתחם הנסיון.

יש לדען האם הנסיון הוא בלי צlich, ואם כן האם משפטית או עובדתית?

נראה שהניסיין הוא בלי צlich שכן הפרטים שמסר יואב לצחי וראובן הם לא נכונים ושגויים שכן לא הייתה אפשרות שהניסיין צליך מלכתחילה, אין משמעות לכך שמדובר על אי צליך עובדתית לפי סעיף 26.

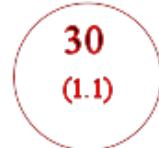
כמו כן נראה שמדובר על אי צליחות עובדתית ולא משפטית שכן הפרט שגרם לאי הצליחות הוא בעבודות ולא בחוק או בדיון שחל על המעשה.

יס"נ של הנסיען:

יש להוכיח מודעות לעבירה לכל פרטי העבירה המושלמת. כבר דנו בזה לעיל.

בנוסף: יש צורך בכונה להשלים את העבירה המושלמת, ביס"נ חפצי כבר הערכו שלצחי וראובן הייתה לא רק קלות דעת אלא אף כוונה להביא לחבלת חמורה והיתה להם כוונה לתקוף את מאור לומדים זאת מדבריהם: "ללמד אותו לקח כהוגן".

לאור כל האמור לעיל נראה שצחי וראובן יורשוו בנסיען לעבירה 380.

שאלה מס' 1.2 (10 נק')

דומו באחריותו של יואב לעבירה לפי סעיף 380 על נגזרותיה. (10 נק', עד 250 מילים)

תשובה

יואב למעשה לא מסר מידע מסווג שאסור לו למסור לצחוי וראובן.

יס"ע:

סיווע - מכיוון שמעשי יואב בפועל לא היה בהם כדי סיווע שכן לא היה במעשהו "כדי לאפשר או להקל או לאבטחו וכו" את ביצוע העבירה.

מבצע במצוותא - וכן אין הוא מבצע במצוותא שכן הוא לא עשה "מעשים לביצועה".

אין בחוק הישראלי סעיף של נסיוון לשינוי, בניגוד לשידול שיש סעיף נסיוון לשידול (33).

מכיוון שבפועל יואב לא סיווע אין לו אחריות פלילית לגבי העבירה.

**10
(1.2)**

שאלה מס' 1.3 (30 נק')

כעת הניחו כי המידע שמסר יואב **לצחי וראובן** אכן היה מידע מסווג שהיה בידי המשטרה בגין לעדי הנסיעות של מאור ולוחות הזמן (כלומר, הניחו כי יואב לא טעה, וכן העתיק נכון את מועד ומיקום הנסיעות של מאור).

האם תשתנה תשובתכם לטעיף 2.1.2? דומו ונמקו. כמו כן, דומו גם בנסיבות הגנה אפשריות של יואב, ככל שישkan.

(30 נק', עד 950 מילימ')

תשובה

מכיוון שיואב מסר פרטים מסווגים יש לדון מה אחוריותו למבצעים העיקריים צחי וראובן?

האם יואב הוא מסיע או מבצע בצוותא:

1. **מבחן-החויניות** מופיע בהצח' לא מקובל. פועלתו של יואב אמן היוחוונות שכן ללא הפרטים הם לא יכולים לדעת את מיקומו של מאור. האם אין במשעו מעשה זניח? נראה שמעשה זה הוא מעשה זניח ולא ממשמעותי.

2. **מבחן-השליטה הפונקציונלית** יש לבחון האם יואב הוא מהמעגל הפנימי של העבירה והאם הוא妾ק חלק בתכנון העבירה, האם הייתה לו שליטה על אופן הביצוע והטטיית דרך. נראה שיואב לא יכול לשנות ואף לא היה מעורב בתכנון ובפרטיה העבירה. בכך שיוואב לא היה אמר לחות נוכח בעת הביצוע אין להודיעו או להודיעו שכן לא צריך שליטה פיזית שליטה רוחנית (אנקר וברק בשוק הקצבים, פלונים)

3. **מבחן-המשולב** יש לבחון במקבילית הכוחות את המוערבות העובdotית של יואב ואת היחס הנפשי שלו, אם צד אחד חזק השני מפיצה על כך. נראה שਮוערבות העובdotית של יואב עיקרית אך הוא טרם להתרחשות העבירה אולם יואב יכול לא רצה להיות מעורב ופועל מפחד מצד אחד ושיסוד עובdotiy מספיק אך אם יס"נ חלק אולם במקבילית הכוחות נראה שאפשר לרולמר שיש הכרעת הCEF ל佗ות הביצוע.

4. **מבחן-חוות העונש-חישין** בפלונים, לא מקובל. יש לבחון האם מעיו של יואב אנטו חברתיים מצריכים ענישה חמורה. נראה שלא, מדובר על אדם שפחד והוא עשה פעולות שלא מראות על אנטו חברתיות ומוסכנות אלא פעלת טבעית לאדם שפוחד.

5. **מבחן-האנלוגיה לנסיון (גור-אריה)** נבודד את מעיו יואב האם הם ננסים למתחם הנסיון? נראה שמשעו של יואב הם הcntntim ומקדים ולא מתקרבים אל מתחם הנסיון שכן יש עוד זמן להתחרט אולם מנגד ניתן לטעון שמדובר כבר על קירבה זמן ובמוקם לצוועד העבירה.

נראה שיוואב הוא אך מסיע ולא מבצע בצוותא.

מסיע:

יס"ע:

מעשו של יואב הינו לפני הביצוע. מעשו היה בהם כדי לאפשר את ביצוע העבירה. **וכן תחילת ביצוע עי מבצע עיקרי-1**

יס"נ: **דין חסר מעט ר' פטרון-1**

מודעות לעבירה - נראה שיוואב היה מודע לעבירה שכן צחי וראובן אימנו עליו לכך מتأسيיר שיוואב ידע על העבירה. כמו כן הוא ייה מודע לכך שבמשעו הוא מסיע להם למש את זממם.

כוונה - נראה שליאב לא הייתה כוונה לסייע שכן הוא בתחילת התלבט אם להיענות לאיים. מנגד, ניתן לטעון שאחרי שהוא החליט להיכנע לאיים כן היה לו כוונה לסייע שכן כאשר הוא מסיע הוא מצל את עצמו.

האם חלה הלאה הצפויות גם אם אין כוונה?

קשה לומר שיוואב צפה ברמת קירבה לוודאות שצחי וראובן אכן יבצעו את העבירה הוא לא האמין שהם מסוגלים לכך ומצפונם לא ניתן להם לעשות זאת.

האם פטור עקב חרטה לפי סעיף 34 מתקנים אצל יואב?

יאוב פועל בכדי למנוע את עשיית העבירה בכך שודיעו למפקדו, הוא הודיע מבעוד מועד ואף בפועל מנע את הביצוע (אך זה לא נדרש מספיק שהודיע לפניו) נראה שיוואב התרהר לב שלם אך אין בכך שום דבר שכן לא נדרש בסעיף 34 חרטה מוסרית.

יאוב יכול לטעון גם לסייע הלקוח:

מעשה שנצטווה לעשותו להעביר את הפרטים מסווגים

אים צחי וראובן אימנו עליו שהוא יabd את עבדתו.

סכנה מוחשית הן לירוטו לעבוד והן לרכשו שכן הוא נכנס לחובות

(מ"דויות) קדמי (במיוחד) באובייט בשר יש להזכיר את המידות למור שאין אותו בסעיף כאשר מדובר על פיעעה בח"י אדם, יש להתלבט האם מדובר כאן על סכנה ליוו של מאור

פגיעה חמורה איבוד מקום עבודתו, מצד אחד פגעה בצרפתה הי' משמעותית מהגד זה לא כ"כ חמור

אונס ליואב היו שתי היפות לאיום או להסתכן במימוש האיום, יש לבחון זאת בכפוף לסבירות (פס"ד בשיר)

סבירות נראתה שעיית פעולה של חבלה חמורה לאחר אינה סבירה ואין פרופורציונליות לאיבוד מקום העבודה لكن נראה

שרכיב האונס לא מתקיים.

מהי הכרעתך?....

סיכום:

כניסה בהתקנות פסוליה- יואב לא נכנס למצב בהתקנות פסוליה צחורי וראובן באו אליו.

34טו חובה לעמוד בסכנה או איום, נראה שיש לשוטר חובה לשמור על אזרחים גם אם הם עבריינים.

28

(1.3)

שאלה מס' 2 (30 נק')

שאלה שנייה (30 נק', עד 350 מילימ)

אמיר ועדיות הם זוג נשוי המנהלים אורח חיים טבוני. השניים מקפידים שלא לאכול אף מוצר שמקורו בבעלי חיים, אך לעיתים נדירות מוכנים לחטוא באכילת ביצי חופש ארגניות. ואולם, עדיות לא ידעה כי בן זוגה, אמיר, חבר בעמותת "אהובי הבשר" שמתטרתה המוצהרת היא התנצלות לציבור הטבעונים בישראל. בסופי שבוע, יצא Amir מביתו בתואנה כי הוא נושא למשחק כדורסל עם חבריו, אך בפועל, מצטרף אמיר להפגנה יחד עם חברי העמותה "אהובי הבשר". ההפגנות נערכות מול מסעדות טבעוניות בתל-אביב, ובמהלן קוראים חברי העמותה לביצוע מעשי נקמה נגד שפים טבעוניים התורמים לפגיעה בתעשייה הבשר. בהפגנה שנערכה בסוף השבוע האחרון, התרחשה קטטה בין חברי העמותה לבין קבוצת סודדים טבעוניים שהתרחcho באחת המסעדות, ואmir היה אחד המעורבים בקטטה. Amir, שחשש שעדיות תעזוב אותו אם תגללה כי לאורך כל השנים הסתר ממנה את חברותו בעמותה, נקט פעולות שונות בניסיון למנוע מהשוטרים שחקרים את האירוע, מגלות את הסיבה ב涅ה הוא נכח בהפגנה. משהדרת התגללה, Amir הועמד לדין בגין שיבוש מהלכי משפט.

סעיף 244 לחוק העונשין שכותתו "шибוש מהלכי משפט" קובע כך:

"העשה דבר בכונה למנוע או להכשיל הליך שיפוטי או להביא לידי עיוות דין, בין בסיכון הזמןו של עד, בין בהעלמת ראיות ובין בדרך אחרת, דין מסר שלוש שנים; לעניין זה, "הליך שיפוטי" לרבות חקירה פלילית".

שאלה מס' 2.1 (5 נק')

נתחו את העבירה לפי סעיף 244 לחוק העונשין. (5 נק', עד 70 מילימ)
תשובה

עבירה התנהגותית

התנהגות- העשויה

נסיבות-דבר, "בין בסיכון הזמןו של עד, בין העלמת ראיות ובין בדרך אחרת"

מטרה- בכונה למנוע או להכשיל הליך שיפוטי או להביא לידי עיוות דין, היך יפותי לרבות חקירה פלילית סעיף 34 כד הילשיפוטי כל הליך פנוי ביהם"ש בית דין ...להשביע עדים.

כלומר עבירות מטרה התנהגותית

5
(2.1)

שאלה מס' 2.2 (15 נק')

במהלך דיוני הוחכות התקשות התביעה להוכיח כי אמיר פעל כיוון שרצה להכשיל את החוקירה דווקא. התביעה הצלילה לשכנע כי הוא עשה זאת כיוון שרצה למנוע את עדיבתה של אשטו. יחד עם זאת, מחומר החוקירה עולה כי היה ברור לאmir שא-אמירת אמת במהלך חקירת הקטטה תפגע באופן התנהלות החוקירה, אף שלא רצה להכשילה. חוו דעתכם האם בית המשפט ירשיע את אמיר בשיבוש מהלכי משפט בנסיבות המקרה הנוכחי? דומו ונמקו. (15 נק', עד 200 מילימ').

תשובות

הלכת הצפויות עוגנה בחוק בסעיף 20(ב) רק במקרים לעבירות תוכאתיות ביחס ליס"נ החפצוי. אולם היו דעות בפס"ד אלבה שקראו להחיל את ההלכה בכלל המקרים (מיועט) אולם דעת הרוב הייתחשש לבחון בכל מקרה ומקורה.

בפס"ד אחר נקבע שיש לבחון האם במקרה שלפני בהם"ש יש התנגדות ערכיים לשון הרע אל מול חופש הביטוי שאז אין להחיל את ההלכה פס"ד ביטון נסולטן.

ביחס לעבירה 244 נדונה בפס"ד אלגד השאלה האם להחיל את ההלכה על סעיף זה ונקבע ע"י ביני' שההלכה הצפויות חלה על הסעיף لكن ניתן להרשיע את אמיר בשיבוש-מהלכי משפט דרך הלכת צפויות מסוים שהוא צפה בקרובה לוודאות שהתנהלותו תביא לשיבוש מהלכי משפט.

12

(2.2)

נכון, אך הדגש הוא בבדיקה האם הלכת הצפויות חלה בעבירות מטרה התנהגותיות

שאלה מס' 2.3 (10 נק')

הסבירו את הרצינאל העומד בסיס כל הנסיבות המugen בסעיף 20(ב) לחוק העונשין. מדוע קבע החוקן כי צפיה בהסתברות קרובה לוודאי שקופה מבחינת האשם לקיומה של כוונה? (10 נק', עד 80 מילים)

תשובה

גישה קליגר

בכוונה ובנסיבות קרובה לוודאי האדם בוחר לבצע את העבירה (בכוונה הבחירה קודמת למעשה, ובציפיה קודם המעשה) האדם שצופה קרוב לוודאי בסופו של דבר לבצע את המעשה למטרות שהוא לא רוצה בו.

גישה פלר בכוונה מדובר על רצון לבצע לעומת הנסיבות שאין רצון ולכן לא שווה לכוונה, אולם יש כאן **שקלות** אדם שיודיע שקרוב לוודאי יקרה משהו ובכל זאת ממשיר בפועלתו הוא שկול לאדם שמתכוון ורוצה את התוצאה/מטרה. לפי זה כוונה בנסיבות קרובה=לכונה ללא צפויות, או לצפויות בלבד

